

กระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาการควบคุมยาสูบ
ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย

**Teaching and Learning Processes on Smoking Cessation
in the Bachelor of Nursing Science Curriculum at
Eastern Asia University**

อุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์¹, สุลี ทองวิเชียร², สุพัตรา มะปรางหวาน¹, นุชนาท ประมาณเต¹, รัชยา รัตนะถาวร¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เรื่องการสูบบุหรี่ของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการทดลองจัดการเรียนการสอนวิชานุหรี่และสุขภาพ และ ศึกษาความพึงพอใจต่อสื่อประกอบการเรียนการสอนจำนวน 9 โมดูล ประกาศการ คือ นักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 340 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการจำนวน 40 คน วิธีวิจัยเป็น การวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (one group design pre-post test) เครื่องมือสำหรับการทดลองได้แก่ วิธีทัศน์ชุด “บุหรี่กับสุขภาพ” พัฒนาโดยเครือข่ายพยาบาลเพื่อการควบคุมยาสูบแห่งประเทศไทย สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย เครื่องมือรวมรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการควบคุมยาสูบและ แบบประเมินความพึงพอใจต่อสื่อการสอนชุด “บุหรี่กับสุขภาพ” ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และ วิเคราะห์ความเที่ยงโดยใช้ KR20 และ Cronbach Alpha Coefficient ได้ค่า $r = 0.62$ และ 0.97 ตามลำดับ ประมาณผล ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละการทดสอบค่าที่ (t-test)

ผลการวิจัยพบว่าผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เป็นเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง 18-23 ปี ค่าใช้จ่ายที่ได้รับแต่ละเดือนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5,001-8,000 บาทต่อเดือน มากกว่าครึ่งหนึ่ง (63.2%) มีประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันการสูบบุหรี่ และมีสมาชิกในครอบครัว (53.3) สูบบุหรี่ ผู้เข้าร่วมโครงการ วิจัยเกือบทั้งหมด (97.4%) มีทัศนคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ในทิศทางบวกและไม่เคยให้คำปรึกษาเรื่องบุหรี่ (60.5) ค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อสื่อการสอนทุกโมดูลในระดับมาก ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงวิธีการสอนในการจัดกระบวนการกลุ่มให้ครบถ้วนตามแผนการสอน และการพัฒนาสื่อการสอนโดยใช้โปรแกรมเดียวเพื่อลดปัญหาการสอน

คำสำคัญ: ยาสูบ การจัดการเรียนการสอนคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย

¹อาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย

²อาจารย์ประจำหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย

Abstract

This research compares student knowledge of smoking cessation before and after participating in a smoking and health course and examining participant satisfaction with the 9 smoking and health study modules. The sample is comprised of 40 nursing students from freshman to senior level who participated in the research program. The research design is a semi-experimental design (one-group design, pre-post test). The experimental method included the study modules on smoking and health and the 40-item test results for the 9 study modules. The method was improved for content validity by 3 experts and tested with 30 students who were not part of the sample. The reliability of the 40-item test was 0.62 and the reliability of the satisfaction questionnaire was 0.97 by Kuder & Richardson Formula-20 and Cronbach Alpha Coefficient, respectively.

The results revealed that most students who participated in the research program were female at the sophomore year and female, aged between 18-23 years old. The average monthly stipend was between 5,000—8,000 baht. More than half of the participants (63.2%) had experience with a smoking cessation program. Most participants (53.3%) had at least one smoker in their family. Ninety-seven point four percent of the sample had a positive attitude towards smoking cessation and 60.5% of those had not had prior experience with smoking cessation counseling. The mean score of the post-test was higher than the pre-test with a statistical significance at the 0.05 level. The participants were satisfied with the teaching and learning modules at a high level (mean score = 4.08-4.39) for every module.

The research suggests that to improve the teaching and learning process for smoking cessation, especially with a group, only one software program should be used in order to minimize problems teaching the material.

Keywords: smoking cessation, learning and teaching at the school of nursing, Eastern Asia University

ความน่า

เป็นที่ตระหนักด้วนๆหรือเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญที่ก่อให้เกิดโรคเรื้อรังที่ทุกข์ทรมาน และทำไปสู่ความพิการ ความเสื่อมสมรรถภาพของร่างกายอย่างเหลือค่านับองค์กรอนามัยได้ร่วมมือกับนานาประเทศคิดค้นมาตรการและกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อควบคุมการสูบบุหรี่ ทั้งมาตรการทางสุขภาพ มาตรการทางสังคม มาตรการทางด้านกฎหมาย หรือมาตรการทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามการควบคุมการสูบบุหรี่มิอาจดำเนินการโดยอาศัยมาตรการใด

มาตรการหนึ่งเพียงลำพัง จำเป็นที่ทุกภาคส่วนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งแรงกาย กำลังใจ ผนึกกำลังกันให้เข้มแข็ง จึงจะสามารถต้านทานเด็กการตลาดของบริษัทบุหรี่และป้องปวนชนผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์ให้ปลดพันจากพิษภัยบุหรี่ทั้งในฐานะผู้บริโภคยาสูบเองหรือเป็นผู้สูบบุหรี่มือสอง ในปี พ.ศ. 2552 นี้องค์การอนามัยโลกได้ประกาศคำขวัญวันงดบุหรี่โลกว่า “Tobacco Health Warning” (WHO, 2009) ซึ่งหมายถึง “บุหรี่มีพิษร่วมคิดเดือนกัน” ดังนั้นสถาบันการศึกษาพยาบาลใน

ประเทศไทย จึงได้ร่วมมือกันในการเดือนพิษภัยยาสูบ ด้วยการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาอยู่ ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและกำลังจะสำเร็จการศึกษาไปเป็นกำลังสำคัญในการดูแลสุขภาพอนามัย ของประชาชนคนไทยในอนาคตอันใกล้ ให้มีความรู้ ทัศนคติ และทักษะในการควบคุมยาสูบ และสามารถแสดง ศักยภาพและสมรรถนะในการป้องกันผู้สูบบุหรี่รายใหม่ การช่วยเหลือผู้สูบบุหรี่ให้สามารถเลิกบุหรี่ได้ และการ พัฒนาพื้นที่ปลอดบุหรี่ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามกรอบ เนื้อหาสาระ 9 บท ที่เครือข่ายพยาบาลเพื่อการควบคุม ยาสูบแห่งประเทศไทยได้ร่วมมือกับคณาจารย์พยาบาล พัฒนาขึ้น และทดลองนำสื่อการเรียนการสอน 9 โมดูล ที่ได้รับการพัฒนาไว้แล้วโดยคณาจารย์พยาบาลของ เครือข่ายฯ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในระยะ ทดลองสอนนำร่องดังกล่าว เพื่อประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของสื่อดังกล่าว ต่อการพัฒนานักศึกษา พยาบาลในการควบคุมยาสูบ ทั้งด้านความรู้ ทัศนคติ และทักษะที่จำเป็น เพื่อเป็นข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ และเป็นต้นแบบ ก่อนนำไปขยายผลสู่สถาบันการศึกษา พยาบาลอื่น ๆ ในประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เปรียบเทียบความรู้ เรื่องการสูบบุหรี่ของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการทดลอง จัดการเรียนการสอนวิชานุหรี่และสุขภาพ
2. ศึกษาความพึงพอใจต่อสื่อประกอบการเรียน การสอนจำนวน 9 โมดูล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ที่เข้าร่วมโครงการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

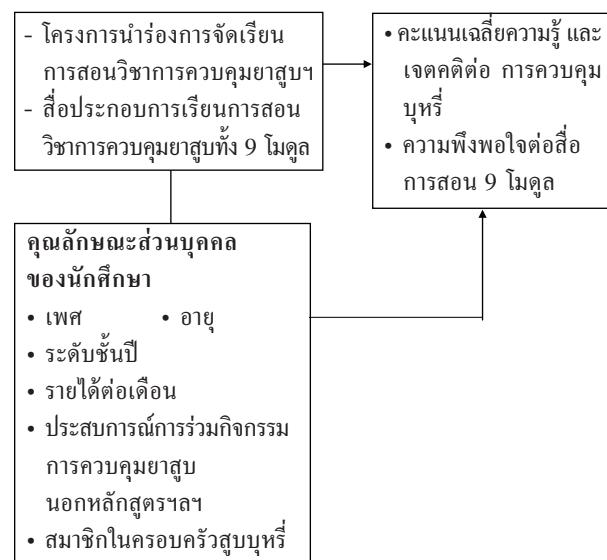
1. นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทดลองจัดการเรียนการสอนวิชา การควบคุมยาสูบในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จะมีค่าแนนเดลี่ความรู้และเจตคติต่อการสูบบุหรี่ หลังเข้าร่วม โครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ

2. นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทดลองจัดการเรียนการสอนวิชาการควบคุมยาสูบในหลักสูตรพยาบาลบัณฑิต มีความพึงพอใจต่อสื่อประกอบการเรียนการสอนทั้ง 9 โมดูลในระดับดี

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สื่อการสอนชุดบุหรี่กับสุขภาพ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ และเจตคติต่อการสูบบุหรี่ ความพึงพอใจต่อสื่อการสอนชุดบุหรี่กับสุขภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยน่าร่องเพื่อการจัดการเรียน การสอนวิชาการควบคุมยาสูบในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์-บัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นເອເຊີຍ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ชนิดกลุ่มเดียวัดสองครั้ง (quasi-experimental design: one group pretest- posttest design) ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาพยาบาล ทั้งเพศชาย และหญิง ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 340 คน

กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1-4 ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 40 คน เกณฑ์การคัดเลือกผู้มีสิ่งที่ต้องการศึกษาทั้งเพศชาย และหญิงที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปใน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย สมัครใจเข้าร่วมโครงการโดยลงนามในเอกสารยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวและเดินใจ (informed consent form) นักศึกษาสามารถถอนตัวจากการวิจัยได้ โดยไม่จำเป็นต้องบอกกล่าว หรือชี้แจงเหตุผลแต่อย่างใดและจะไม่มีผลต่อการศึกษาในหลักสูตร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือ 2 ชุด ชุดที่ 1 เครื่องมือในการทดสอบ ได้แก่ สื่อการสอนชุดบุหรี่กับสุขภาพซึ่งประกอบด้วยวิดีทัศน์ จำนวน 9 โมดูล ซึ่งพัฒนาโดยเครื่องข่ายพยาบาลเพื่อการควบคุมยาสูบ แห่งประเทศไทย สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ ชุดที่ 2 เครื่องมือในการรับร่วมข้อมูล ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ชุด ได้แก่ (1) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับบุหรี่และสุขภาพ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก ครอบคลุมเนื้อหา ตามสื่อการสอน 9 โมดูล จำนวน 40 ข้อ (2) แบบประเมินความพึงพอใจต่อสื่อการสอนทั้ง 9 โมดูล ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ครอบคลุมเนื้อหา และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ ความทันสมัยของเนื้อหา เป้าหมาย ความต่อเนื่อง ภาพสื่อ ความหมายได้ชัดเจน การใช้สี คำอธิบาย ชัดเจน ความสอดคล้องในการใช้ การตอบสนอง การประเมินผลสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เครื่องมือทั้ง 2 ชุด ได้รับการตรวจสอบความต้องตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการควบคุมยาสูบ 3 ท่าน วิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) แบบทดสอบความรู้โดยใช้ การคำนวณ Kruder Richardson 20 ได้ค่าความเที่ยง = 0.62 ส่วน ส่วนแบบประเมินความพึงพอใจวิเคราะห์ความเที่ยง โดยใช้การคำนวณ Cronbach Alpha Coefficient ได้ค่า $r=0.97$

การดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 ขั้นเตรียมการ จัดทำโครงร่างการวิจัยเพื่อเสนอขอรับทุน

อุดหนุนการวิจัย จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการวิจัย วางแผนดำเนินการวิจัย ศึกษาสื่อการสอนเรื่องบุหรี่และสุขภาพทั้ง 9 โมดูล รับสมัครนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ขออนุญาตดำเนินโครงการทดลองสอนนำร่องต่อคณบดี เพื่อขออนุมัติดำเนินโครงการ และวางแผนพัฒนารูปแบบ การเรียนการสอน และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ติดตามผลการทดลองนำร่องสอนทั้งด้านความรู้ ทัศนคติ และทักษะ และการประเมินประสิทธิภาพผลการใช้สื่อ ประกอบการเรียนการสอนทั้ง 9 โมดูล พร้อมทั้งตรวจสอบ ความตรงตามเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ และความเชื่อมั่นของ เครื่องมือประเมินทุกชุดให้สามารถนำไปใช้กับการเรียน การสอนได้จริง ระยะที่ 2 ขั้นดำเนินการทดลอง ในขั้นนี้ ได้ดำเนินโดยการประชุมกลุ่มนักศึกษาเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุผลการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และทำการทดสอบความรู้ก่อนการสอน หลังจากนั้นจึงเริ่ม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่ได้กำหนดไว้ โดยแยกการสอนเป็น 9 ครั้ง ครั้งละ 1 โมดูล และมอบหมายให้นักศึกษาศึกษาจากวิดีทัศน์ประกอบ การสอนเพิ่มเติมด้วยตนเอง โดยมอบวิดีทัศน์ให้คณบดี 1 ชุด นัดหมายสรุปบทเรียนและทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของการเรียนด้านความรู้ และประเมินความพึงพอใจต่อสื่อ การสอนทั้ง 9 โมดูล

รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ที่สอนแยก เป็นรายวิชาเฉพาะ จัดการเรียนการสอนเฉพาะ 1 ครั้ง โดยมีกำหนดการเรียนการสอน ดังรายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1

เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการทดสอบก่อนและหลัง เข้าร่วมโครงการวิจัยนำร่องเพื่อการทดลองจัดการเรียน การสอนวิชาควบคุมยาสูบฯ

กลุ่ม	n	$\bar{X}$	SD	Mean-difference	t-test	p-value
ก่อนทดลอง	38	15.16	3.08	2.84	3.93	<.001
หลังทดลอง	32	18.00	2.94			

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชานุหรี่กับสุขภาพ พบว่าบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่ตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการเข้าร่วมโครงการเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตาราง 1) เมื่อวิเคราะห์แยกตามลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับชั้นปี กลุ่มอายุ เพศ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ/เดือน ทัศนคติต่อการสูบบุหรี่และประสบการณ์ เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันยาสูบ พบว่าบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่ที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบความรู้ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการฯ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

2. ความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอน จากตาราง 2 จะพบว่าบัณฑิตศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอนทั้ง 9 โมดูล ในภาพรวม ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย $= 4.28 \pm 0.38$ เมื่อแยกพิจารณาในแต่ละโมดูล พบว่าโมดูลที่ 4 และโมดูลที่ 8 เป็นโมดูลที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด ค่าเฉลี่ย $= 4.39 \pm 0.39$ และ 4.39 ± 0.46 ตามลำดับ โมดูลที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ โมดูลที่ 9 การให้คำปรึกษาเพื่อเลิกสูบบุหรี่ 4.08 ± 0.38

ตาราง 2

คะแนนความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอนวิชานุหรี่กับสุขภาพจำแนกรายโมดูล ($n=32$)

โมดูล	Mean	SD	การแปลผล
1. การช่วยให้บุคคลวัยรุ่นและสตรีเลิกยาสูบ	4.39	0.39	มาก
2. กลยุทธ์การประสานความร่วมมือเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่	4.39	0.46	มาก
3. การรู้เท่าทันอุดสาหกรรมยาสูบ	4.35	0.43	มาก
4. กฎหมายควบคุมยาสูบ	4.33	0.42	มาก
5. การช่วยให้บุคคลผู้หญิงและผู้สูงอายุเลิกยาสูบ	4.29	0.51	มาก
6. แนวทางป้องกันการบริโภคยาสูบ	4.28	0.49	มาก
7. ระนาดวิทยาของการบริโภคยาสูบ	4.22	0.45	มาก
8. พิษภัยยาสูบต่อสุขภาพ	4.14	0.49	มาก
9. การให้คำปรึกษาเพื่อการเลิกสูบบุหรี่	4.08	0.35	มาก
รวม	4.28	0.38	มาก

หมายเหตุ ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 ระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 ระดับน้อยที่สุด 1.00-1.50

ตาราง 3

ระดับความพึงพอใจต่อสื่อการสอนในแต่ละโมดูล

โมดูล	ความพึงพอใจต่อสื่อการสอน		
	มากที่สุด จำนวน/ ร้อยละ	มาก จำนวน/ ร้อยละ	ปานกลาง จำนวน/ ร้อยละ
1. ระนาดวิทยาของการบริโภค	11 ยาสูบ	19 32.4	4 55.9
2. พิษภัยยาสูบต่อสุขภาพ	11 ยาสูบ	19 32.4	4 55.9
3. แนวทางป้องกันการบริโภค	11 ยาสูบ	20 32.4	3 58.8
4. การช่วยให้บุคคลวัยรุ่นและสตรีเลิกยาสูบ	12 ยาสูบ	21 35.3	1 61.8
5. การช่วยให้บุคคลผู้หญิงและผู้สูงอายุเลิกยาสูบ	9 ยาสูบ	23 26.5	2 67.6
6. กฎหมายควบคุมยาสูบ	11 ยาสูบ	21 32.4	2 61.8
7. การรู้เท่าทันอุดสาหกรรม	16 ยาสูบ	17 47.1	1 50.0
8. กลยุทธ์การประสานความร่วมมือเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่	17 ยาสูบ	15 50.0	2 44.1
9. การให้คำปรึกษาเพื่อการเลิกสูบบุหรี่	10 ยาสูบ	22 29.4	2 64.7
	รวม	22 29.4	2 64.7
			5.9

การอภิปรายผล

สรุปผลทางการเรียนวิชานุหรี่กับสุขภาพ ผลการศึกษาพบว่าบัณฑิตศึกษามีคะแนนผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบเพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการ แม้ผลการทดสอบจะมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สิ่งที่ต้องพิจารณาสำคัญของการจัดระบบการเรียนการสอน

ก็คือ การเข้ากลุ่มเพื่อเรียนรู้ร่วมกันของนักศึกษา และสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งเครื่องมือในการวัดและประเมินผล ซึ่งต้องพิจารณาในรายละเอียด ทั้งนี้ เพราะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิผลทางการเรียนทั้งสิ้น สรุนสร กลั่นพาก ผ่องศรี ศรีเมรุกต และสุวัฒนา เกิดม่วง (2552) การสอน วิชาการควบคุมยาสูบในหลักสูตรการศึกษาพยาบาลระดับ ปริญญาตรี ต้องพิจารณาการจัดการเรียนการสอน คือ สื่อประกอบการเรียนการสอน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเสียง ภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหวต่างๆ และวิธีประเมินผลทั้งการสอนภาคทฤษฎีและการสอนภาคปฏิบัติ ในคลินิกหรือในชุมชน เพื่อกระตุ้นความสนใจและก่อให้เกิด การเรียนรู้สูงสุด

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการสัมฤทธิผล ของการเรียน

ปัจจัยด้านตัวผู้เรียน

เพศ การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบโดย วิเคราะห์แยกเพศจะพบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลัง เข้าร่วมโครงการของเพศชายจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามสิ่งที่น่าสังเกตก็คือ การศึกษาครั้งนี้มีนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย จำนวนน้อย เพียง 3 คน ในระยะเริ่มเข้าร่วมโครงการ และได้ออกไปจากการทดสอบความร่วมมือเพื่อสังคมไทยปลด บุหรี่” เป็นอีกโมดูลหนึ่งที่มีคะแนนสูงเท่ากับโมดูลที่ 4 “กลยุทธ์การประสานความร่วมมือเพื่อสังคมไทยปลด บุหรี่” เป็นอีกโมดูลหนึ่งที่มีคะแนนสูงเท่ากับโมดูลที่ 8 “กลยุทธ์การประสานความร่วมมือเพื่อสังคมไทยปลด บุหรี่” เป็นอีกโมดูลหนึ่งที่มีคะแนนสูงเท่ากับโมดูลที่ 4 แสดงว่านักศึกษาเห็นว่าเนื้อหาและการนำเสนอในหน่วย การสอนนี้เป็นสิ่งที่นักศึกษาพอใจ และเห็นว่าเกิดประโยชน์ ต่อสังคมและประเทศชาติ ขณะที่โมดูลที่ 9 “การให้คำปรึกษา เพื่อการเลิกสูบบุหรี่” มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้มีเหตุผลเนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างยังมีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาแก่ ผู้ต้องการเลิกบุหรี่น้อย ทำให้มองบทบาทการให้คำปรึกษา เป็นเรื่องยาก ประกอบกับเนื้อหาไม่รายละเอียดที่ต้องทำความเข้าใจและฝึกฝน ซึ่งในขั้นนี้นักศึกษายังไม่สามารถ ปฏิบัติได้จริง จึงทำให้นักศึกษาประเมินความพึงพอใจ ในโมดูลนี้ต่ำกว่าโมดูลอื่นๆ

อายุ พบว่า นักศึกษากลุ่มที่มีอายุต่างกันมีค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบความรู้หลังการเข้าร่วมโครงการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มที่มีอายุ 20-23 ปี มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มนักศึกษากลุ่มที่มีอายุ 18-19 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีอายุมากขึ้น จะมี รุ่นภาวะเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่มีอายุ 20-23 ปี จะเริ่ม มีความสนใจเรื่องการประกอบอาชีพ มีความรับผิดชอบ

มากขึ้น ขณะที่กลุ่มอายุ 18-19 ปี ยังเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่ชอบสนุกสนาน ยังรู้สึกว่าเป็นเด็ก ในขณะเดียวกันกลุ่มที่อายุมากกว่าจะเป็นกลุ่มนักศึกษาพยาบาลชั้นสูงกว่า ดังนั้นจึงมีความรับผิดชอบในการดำเนินงานต่างๆ รวมถึงรับผิดชอบในเรื่องการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้พร้อม ที่จะออกไปประกอบวิชาชีพ

ความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอน

นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อสื่อการสอนโดยรวม และแยกแต่ละโมดูลในระดับมาก ดังจะเห็นว่าค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อสื่อการสอนมีค่า ระหว่าง 4.08-4.39 จากคะแนน เดิม 5 คะแนน ทั้งนี้ เนื่องจากมีรายละเอียดของเนื้อหาที่นักศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ประเดิมที่น่าสนใจก็คือค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจในโมดูลที่ 4 “การช่วยให้หยุดและสตรีเลิกยาสูบ” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้มีผลลัพธ์เนื่องจากเป็นเรื่อง ใกล้ตัวนักศึกษา เป็นกลุ่มวัยเดียวกัน เป้าหมายของ ประชากรกลุ่มนี้คือกลุ่มอายุ 18-23 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับกลุ่มนักศึกษาตัวอย่าง สิ่งที่น่าสังเกตก็คือในโมดูลที่ 8 “กลยุทธ์การประสานความร่วมมือเพื่อสังคมไทยปลด บุหรี่” เป็นอีกโมดูลหนึ่งที่มีคะแนนสูงเท่ากับโมดูลที่ 4 แสดงว่านักศึกษาเห็นว่าเนื้อหาและการนำเสนอในหน่วย การสอนนี้เป็นสิ่งที่นักศึกษาพอใจ และเห็นว่าเกิดประโยชน์ ต่อสังคมและประเทศชาติ ขณะที่โมดูลที่ 9 “การให้คำปรึกษา เพื่อการเลิกสูบบุหรี่” มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้มีเหตุผลเนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างยังมีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาแก่ ผู้ต้องการเลิกบุหรี่น้อย ทำให้มองบทบาทการให้คำปรึกษา เป็นเรื่องยาก ประกอบกับเนื้อหาไม่รายละเอียดที่ต้องทำความเข้าใจและฝึกฝน ซึ่งในขั้นนี้นักศึกษายังไม่สามารถปฏิบัติได้จริง จึงทำให้นักศึกษาประเมินความพึงพอใจ ในโมดูลนี้ต่ำกว่าโมดูลอื่นๆ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. รูปแบบการสอนนี้เป็นรูปแบบการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามนโยบายของสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ที่สามารถนำไปประยุกต์กับวิชาอื่นๆ ได้

ทั้งนี้เพื่อการสอนที่พัฒนาขึ้นโดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มาร่วมกันพัฒนา ที่มาจากการศึกษาพยาบาล สถาบันการศึกษาพยาบาล ต่างๆ นับเป็นความร่วมมือในสาขาวิชาชีพ ที่ช่วยให้เกิดมาตรฐานทางการศึกษา และเป็นการใช้ทรัพยากร่วมกัน ที่เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งต่อผู้เรียนและสถาบันการศึกษา

2. เป็นต้นแบบของการพัฒนารูปแบบการเรียน การสอนในรายวิชาที่ใช้สื่อการสอนผ่านวีดิทัศน์และการใช้กระบวนการกรุ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาช้า โดยปรับปรุงวิธีการและรูปแบบที่เป็นจุดอ่อนในการศึกษารังนี้ ซึ่งได้แก่ จำนวนนักศึกษาในรายกลุ่มย่อย ความต่อเนื่องในการสอนกลุ่มย่อย ควรดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และเลือกช่วงเวลาที่ไม่คานเกี่ยวกับการปิดภาคเรียน

2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวแปรทางตัวที่มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิผลทางการเรียน อาทิ แรงจูงใจไฟสัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถตนเอง

3. ควรพัฒนาแบบสอบถามเพิ่มเติมในด้านทัศนคติต่อการสูบบุหรี่ และจัดกิจกรรมให้มีการฝึกทักษะการให้คำปรึกษาในการเลิกสูบบุหรี่

4. ควรพัฒนาสื่อให้เป็นโปรแกรมเดียว กันทุกโมดูลเพื่อให้ เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้ และลดปัญหาที่เกี่ยวกับตัวสื่อ

5. ควรเปิดการสอนวิชานี้สำหรับนักศึกษาในคณะอื่นๆ สามารถเลือกเรียนได้ ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มผู้เรียนมีความหลากหลาย อันเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ และสุขภาพได้เผยแพร่ไปสู่เยาวชนกลุ่มอื่นที่อยู่นอกสาขาวิชาชีพการพยาบาลเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

สุรินธร กลั่นพาก, ผ่องศรี ศรีเมรุกต และสุวัฒนา เกิดม่วง (2552). การจัดการเรียนการสอนวิชาการควบคุมยาสูบ ในสถาบันการศึกษาพยาบาล. วารสารพยาบาล, 52(58), 3-4.

เดือนพิพิธ์ เบศมโภก้า และพรพิพิธ์ ชีวะพัฒน์. (2553). การศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมประในการให้คำปรึกษา เพื่อครอบครัวปลดควันบุหรี่. เอกสารอัดสำเนา. สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย.

WHO. (2009). *WHO FCTC Health Warnings Database*. Retrieved from http://www.who.int/tobacco/health_warningsdatabase/en/index.html